

Ägarfrågor i fokus

- En granskning av riksdagsmotioner under Riksmötet
2009/2010 som berör ägande

Nima Sanandaji Oktober 2010

Sammanfattning

Äganderätten har av nobelpristagaren Douglas North beskrivits som den kanske viktigaste byggstenen i en välfungerande ekonomi.

I den svenska samhällsdebatten brukar man beröra enskilda frågor med anknytning till ägande, samtidigt som en övergripande diskussion om äganderätten lyser med sin frånvaro.

Tankesmedjan Captus vill bidra till att lyfta fram ägarfrågor. Därför har en granskning genomförts av 50 riksdagsmotioner som på olika sätt syftar till att förändra förutsättningarna för ägande.

Det parti som mest aktivt driver ägarfrågor visar sig vara Socialdemokraterna, tätt följt av Moderaterna. Tillsammans är de båda partierna inblandade i 31 av de studerade motionerna, varav tre har undertecknats tillsammans med företrädare för andra partier.

I övrigt är riksdagsledamöter från Vänsterpartiet och Miljöpartiet betydligt mera aktiva i att driva ägarfrågor jämfört med företrädare för Kristdemokraterna, Folkpartiet och Centerpartiet.

Samtliga motioner från Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna verkar antingen för stärkt privat äganderätt eller är neutrala i frågan. Inom framförallt Vänsterpartiet, men även Socialdemokraterna, finns istället en slagsida för motioner som verkar för försvagat privat ägande.

De tre oppositionspartiernas inställning till ägandefrågor är dock betydligt mer skiftande än inom Alliansen. Enskilda riksdagsledamöter driver nämligen frågor som berör stärkt snarare än försvagat privat ägande. Den socialdemokratiske riksdagsledamoten Kenneth G Forslund m.fl. skriver exempelvis: "Att människor ska kunna äga sin bostad är självklart på en fungerande bostadsmarknad."

Miljöpartiet avviker tydligt från de övriga två oppositionspartierna, då motionerna som undertecknats av partiets ledamöter är jämnt fördelade mellan att verka för stärkt respektive försvagat privat ägande. Den miljöpartistiske riksdagsledamoten Mats Pertoft m.fl. är exempelvis kritisk till att staten bedriver näringsverksamhet genom ägande av flygbolaget SAS.

Den enda borgerliga motion som verkar för försvagad äganderätt kommer från Gunnar Andrén. Den folkpartistiske riksdagsledamoten argumenterar för att staten bör förvärva och rusta upp ett slott för offentlig representation.

Flertalet motioner, från båda sidor av blockgränserna, berör stärkt privat ägande av vindkraften. Representanter för partierna tycks vara överens om att skattereglerna bör ändras för gemensamma ägare av vindkraftverk.

Merparten av motionerna fokuserar på ägande av företag samt personlig egendom och fastigheter, medan ett mindre antal motioner behandlar ägande av institutioner och infrastruktur.

Innehåll

Inledning.....	1
Socialdemokraterna	2
Vänsterpartiet	5
Miljöpartiet.....	8
Moderaterna	11
Kristdemokraterna	13
Folkpartiet	15
Centerpartiet	17
Slutsatser	19
Referenser	20

Inledning

Inom den ekonomiska forskningen har äganderättens betydelse för utvecklingen alltmer hamnat i fokus. Ekonomen Douglas North, som 1993 belönades med Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne för sin teori om institutioners roll för den ekonomiska utvecklingen, har lyft fram äganderätten som kanske den viktigaste institutionella byggstenen i en välfungerande ekonomi.¹

Äganderätten spelar en viktig roll inte bara för samhällsekonomin i stort, utan också i enskilda människors vardag. Den politik som förs påverkar hur goda förutsättningarna är för medborgarna att bygga upp ett privat sparande, investera i aktier eller äga ett hus.

Enskilda ägarfrågor, som exempelvis fastighetsskatten, hamnar ibland i fokus för den politiska diskussionen i Sverige. Däremot finns en klar avsaknad av en mera generell diskussion kring ägarpolitiken.

På tankesmedjan Captus vill vi bidra till att lyfta fram en sådan debatt. Därmed publicerar vi här vår andra granskning av hur ägarfrågor drivs i Sveriges Riksdag.

Granskningen går igenom 50 motioner som har lagts fram i Riksdagen under Riksmötet 2009/2010 och som berör olika aspekter av ägarpolitiken.² Motionerna kategoriseras efter hur de syftar till att påverka förutsättningarna för ägande. Medan vissa motioner syftar till att stärka är andra inriktade på att försvaga det privata ägandet.

Motionerna kategoriseras även efter vilken form av ägande som berörs – ägande av företag, ägande av institutioner och/eller infrastruktur samt ägande av personlig egendom och/eller fastigheter.

Målsättningen med granskningen är att belysa vilka partiets företrädare som mest aktivt driver ägarfrågor i Sverige, vilken problemformulering som de utgår ifrån samt i vilken riktning de vill påverka förutsättningarna för ägande.

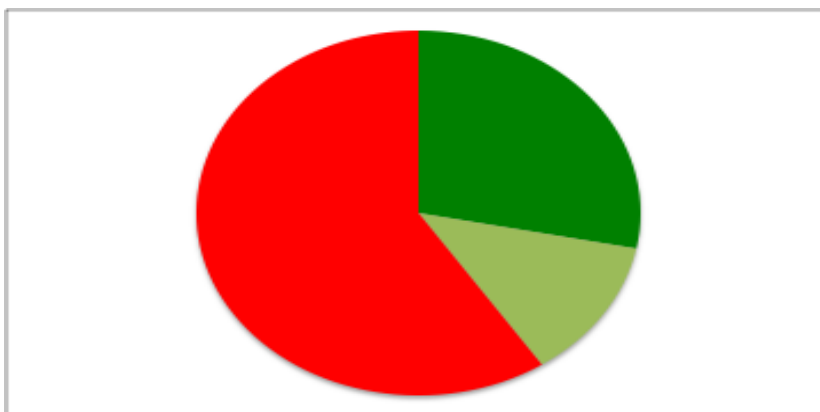
¹ North (1981).

² En sökning har genomförts på ordet "äga" i Riksdagens hemsida (www.riksdagen.se) bland de motioner som publicerades under Riksmötet 2009/2010. De första 50 förslagen i sökningarna som handlade om de politiska förutsättningarna till ägande har inkluderats i granskningen. Motioner har inkluderats vilka innehåller lagförslag som innebär direkt påverkan på det privata ägandet (exempelvis genom att förstatliga privata verksamheter eller hindra planerade privatiseringar), som genom skattelagstiftning vill påverka ägandet (exempelvis genom förändrade skatteregler) eller som enbart uttrycker ambitionen att förändra förutsättningar till ägande. Även motioner med internationellt fokus på ägarfrågor har inkluderats. De motioner bakom vilka företrädare för flera partier står bakom har inkluderats för samtliga inblandade partier.

Socialdemokraterna

Företrädarna för Socialdemokraterna står bakom 16 av de 50 studerade motionerna som berör ägandet, varav tre är undertecknade tillsammans med företrädare för Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Partiet är mest aktivt i frågan, tätt följt av Moderaterna, vars företrädare har skrivit under 15 av motionerna.

I nedanstående figur visas andelen motioner från Socialdemokraterna som syftar till att stärka det privata ägandet (mörkgrönt fält), försvaga privat ägande (rött fält) samt är neutrala gentemot privat ägande (ljusgrönt fält).³

En majoritet, nio av motionerna, syftar till att försvaga eller kritisera den privata äganderätten. Ett exempel är en motion från den socialdemokratiska riksdagsledamoten Ann-Christin Ahlberg, som ställer sig kritisk till privatisering av statliga företag som verkar på konkurrensutsatta marknader:

”Regeringens mål är att alla statliga företag som verkar på konkurrensutsatta marknader, vilket motsvarar större delen av värdet i den statliga bolagsgruppen, på sikt ska säljas ut. Utförsäljningarna är en usel affär för staten. Inga som helst ekonomiska eller rationella grunder till varför utförsäljningarna nu måste genomföras har ännu anförts av regeringen.”⁴

Fyra av motionerna syftar till att stärka det privata ägandet. I en motion framför den socialdemokratiska riksdagsledamoten Kenneth G Forslund m.fl. exempelvis:

”Att människor ska kunna äga sin bostad är självklart på en fungerande bostadsmarknad. Det är utifrån denna princip införandet av en ny upplåtelseform med äganderätt även i flerbostadshus ska ses.”⁵

Två av motionerna är neutrala kring förutsättningarna för privat ägande medan en motion

³ Motioner som delvis berör stärkt och delvis försvagat privat ägande viktas som en halv motion i respektive riktning.

⁴ Motion 2009/10:N290 av Ann-Christin Ahlberg (s) Jämställdhet vid försäljning av statliga bolag.

⁵ Motion 2009/10:C476 av Kenneth G Forslund m.fl. (s) Bostadspolitik.

innehöll aspekter som verkade för såväl som mot privat ägande. Majoriteten av de Socialdemokratiska motionerna berör personlig egendom och/eller fastigheter men även ägande av företag samt av institutioner och/eller infrastruktur berörs.

På nästa sida visas en sammanställning av motionerna från socialdemokratiska riksdagsledamöter.

Motioner från Socialdemokraterna

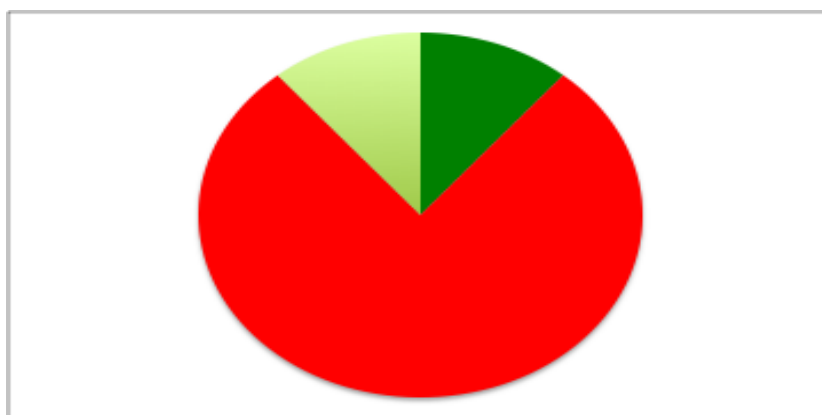
Motion	Föreslagen förändring av ägandet			Berörd form av ägande		
	Begränsning av privat ägande	Stärkt privat ägande	Neutral gentemot privat ägande	Företag	Institutioner/Infrastruktur	Personlig egendom/Fastigheter
Motion 2009/10:K295 av Bo Bernhardsson och Margareta Persson (s) Grundlagsskydd mot privatiseringar						
Motion 2009/10:C398 av Börje Vestlund m.fl. (s) Rättssäkerheten vid ombildning till bostadsrätt						
Motion 2009/10:C20 av Carina Moberg m.fl. (s) med anledning av prop. 2009/10:185 Allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag och reformerade hyressättningsregler						
Motion 2009/10:T444 av Agneta Gille (s) A-Train AB						
Motion 2009/10:N18 av Kent Persson m.fl. (v, s, mp) med anledning av prop. 2009/10:179 Förtydligande av uppdraget för Vattenfall AB (publ)						
Motion 2009/10:Fi260 av Mona Sahlin m.fl. (s) Jobben först						
Motion 2009/10:Sk517 av Christer Adelsbo m.fl. (s) Uttagsbeskattning på vindkraftskooperativ						
Motion 2009/10:C483 av Carina Moberg m.fl. (s) Trygghet och rättvisa i boendet						
Motion 2009/10:U340 av Urban Ahlin m.fl. (s) En rättvis värld är möjlig						
Motion 2009/10:Sk395 av Sonia Karlsson och Christina Axelsson (s) Taxeringsvärden på enkla sommarstugor i områden som är attraktiva för permanentbosättning						
Motion 2009/10:Kr5 av Leif Pagrotsky m.fl. (s, v, mp) med anledning av prop. 2009/10:55 En politik för det civila samhället						
Motion 2009/10:C476 av Kenneth G Forslund m.fl. (s) Bostadspolitik						
Motion 2009/10:C365 av Christina Axelsson (s) Tomträttsinstitutet						
Motion 2009/10:N290 av Ann-Christin Ahlberg (s) Jämställdhet vid försäljning av statliga bolag						
Motion 2009/10:Sk7 av Lars Johansson m.fl. (s) med anledning av prop. 2009/10:41 Vissa punktskattefrågor med anledning av budgetpropositionen för 2010						
Motion 2009/10:N3 av Tomas Eneroth m.fl. (s, v, mp) med anledning av skr. 2008/09:120 2009 års redogörelse för företag med statligt ägande						

Vänsterpartiet

Företrädarna för Vänsterpartiet står bakom nio av de 50 studerade motionerna, varav tre är undertecknade tillsammans med företrädare för Socialdemokraterna och Miljöpartiet och en är undertecknad med företrädare för Miljöpartiet.

I nedanstående figur visas andelen motioner som syftar till att stärka det privata ägandet (mörkgrönt fält), försvaga privat ägande (rött fält) samt är neutrala gentemot privat ägande (ljusgrönt fält).

I likhet med Socialdemokraterna är majoriteten av Vänsterpartiets motioner inriktade på att försvaga äganderätten. Partiet utmärks i denna granskning av att ha den tydligaste inriktningen mot försvagat privat ägande.

Det kan anmärkas att samtliga fem motioner som Vänsterpartistiska ledamöter skrivit utan inblandning från andra partier verkar mot försvagad äganderätt.

Den enda motionen som verkar för stärkt äganderätt har skrivits tillsammans med Miljöpartiet och berör ändrade skattevillkor för att uppmuntra till gemensamt ägande av vindkraft.⁶

Intressant nog finns motioner från de flesta riksdagspartier som berör just denna fråga. Ledamöter tycks över blockgränserna vara överens om att skattereglerna för gemensamt ägande av vindkraft bör förändras.⁷

En motion som företrädare för Vänsterpartiet har undertecknat tillsammans med företrädare för Socialdemokraterna och Miljöpartiet är neutral till ägandets förutsättningar och berör det statliga bolaget Vattenfalls uppdrag.⁸

⁶ Motion 2009/10:Sk551 av Per Bolund och Kent Persson (mp, v) Uttagsskatt på kooperativ vindkraft.

⁷ Se exempelvis: Motion 2009/10:Sk376 av Staffan Appelros (m) Ändringar i reglerna för beskattning av grön småskalig elenergi; Motion 2009/10:Sk517 av Christer Adelsbo m.fl. (s) Uttagsbeskattning på vindkraftskooperativ; Motion 2009/10:Sk524 av Kenneth Johansson och Solveig Ternström (c) Vindkraften och konsumentkooperativa regler.

⁸ Motion 2009/10:N18 av Kent Persson m.fl. (v, s, mp) med anledning av prop. 2009/10:179

Fyra av de nio motionerna från Vänsterpartiet berör ägande av företag. Tre berör personlig egendom och/eller fastigheter och lika många institutioner och/eller infrastruktur.

På nästa sida visas en sammanställning av motionerna från vänsterpartistiska riksdagsledamöter.

Motioner från Vänsterpartiet

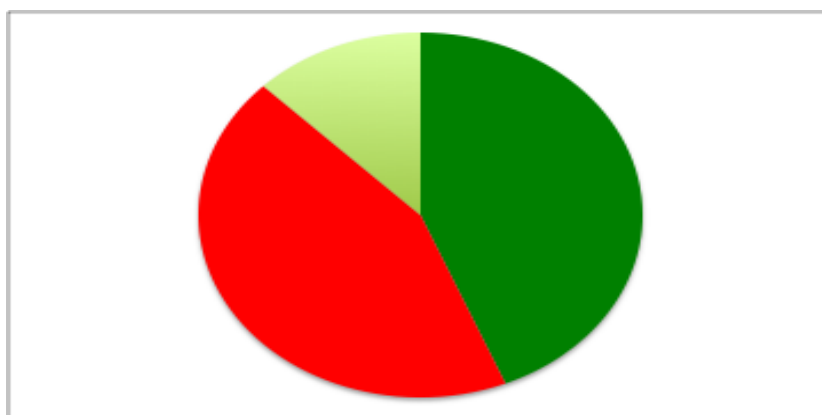
Motion	Föreslagen förändring av ägandet			Berörd form av ägande		
	Begränsning av privat ägande	Stärkt privat ägande	Neutralt gentemot privat ägande	Företag	Institutioner/Infrastruktur	Personlig egendom/Fastigheter
Motion 2009/10:T534 av Peter Pedersen m.fl. (v) Trafik och social hållbarhet						
Motion 2009/10:T426 av Lars Ohly m.fl. (v) Trafik och miljö						
Motion 2009/10:Sk8 av Marie Engström m.fl. (v) med anledning av prop. 2009/10:41 Vissa punktskattefrågor med anledning av budgetpropositionen för 2010						
Motion 2009/10:Fi261 av Lars Ohly m.fl. (v) Investera Sverige ur krisen						
Motion 2009/10:T535 av Peter Pedersen m.fl. (v) Trafik och jämställdhet						
Motion 2009/10:Sk551 av Per Bolund och Kent Persson (mp, v) Uttagskatt på kooperativ vindkraft						
Motion 2009/10:N18 av Kent Persson m.fl. (v, s, mp) med anledning av prop. 2009/10:179 Förtydligande av uppdraget för Vattenfall AB (publ)						
Motion 2009/10:Kr5 av Leif Pagrotsky m.fl. (s, v, mp) med anledning av prop. 2009/10:55 En politik för det civila samhället						
Motion 2009/10:N3 av Tomas Eneroth m.fl. (s, v, mp) med anledning av skr. 2008/09:120 2009 års redogörelse för företag med statligt ägande						

Miljöpartiet

Företrädarna för Miljöpartiet står bakom åtta av de 50 studerade motionerna. Tre av motionerna är undertecknade tillsammans med företrädare för Socialdemokraterna och Vänsterpartiet medan en är undertecknad med företrädare för Vänsterpartiet.

I nedanstående figur visas andelen motioner som syftar till att stärka det privata ägandet (mörkgrönt fält), försvaga privat ägande (rött fält) samt är neutrala gentemot privat ägande (ljusgrönt fält).

Motionerna från Miljöpartiet är jämnt fördelade mellan att verka för stärkt och försvagat privat ägande. Jämfört med de andra två oppositionspartierna präglas Miljöpartiets motioner därmed av den mest positiva inställningen till privat ägande.

Tre av motionerna syftar till att försvaga och tre till att stärka ägandet. Den miljöpartistiske riksdagsledamoten Mats Pertoft m.fl. kritiserar exempelvis statligt ägande i flygbolaget SAS:

”Tidigare när verksamheten var ny och det var monopol åtminstone på inrikesflyget fanns anledningar till statligt ägande. I dag är flygtrafiken konkurrensutsatt och det statliga ägandet kan snarare vara en hämsko när det gäller att reglera och ställa hårdare miljökrav på flygtrafiken.”⁹

En motion är neutral i frågan. Den åttonde motionen, från partiets språkrör Peter Eriksson m.fl., innehåller aspekter som verkar såväl för som mot privat ägande.

I motionen förespråkas mer neutrala skatteregler för olika boendeformer, vilket skulle minska politikens inverkan på boendeform. Å andra sidan efterfrågas större makt för kommunerna att behålla sina planmonopol inom bostadsmarknaden – vilket skulle minska det privata ägandet:

”Vi ser också ett värde i att förstärka kommunernas verktyglåda för att upprätthålla sitt

⁹ Motion 2009/10:Fi7 av Mats Pertoft m.fl. (mp) med anledning av prop. 2009/10:121 Nyemission i SAS AB (publ).

planmonopol, som ofta utmanas av marknadens krav på en ökad andel av självägande hushåll.”¹⁰

Hälften av motionerna från Miljöpartiet berör personlig egendom och/eller fastigheter medan lika många berör företag. Enbart en av åtta motioner fokuserar på institutioner och/eller infrastruktur.

På nästa sida visas en sammanställning av motionerna från miljöpartistiska riksdagsledamöter.

¹⁰ Motion 2009/10:C390 av Peter Eriksson m.fl. (mp) Social bostadspolitik för ett hållbart samhälle.

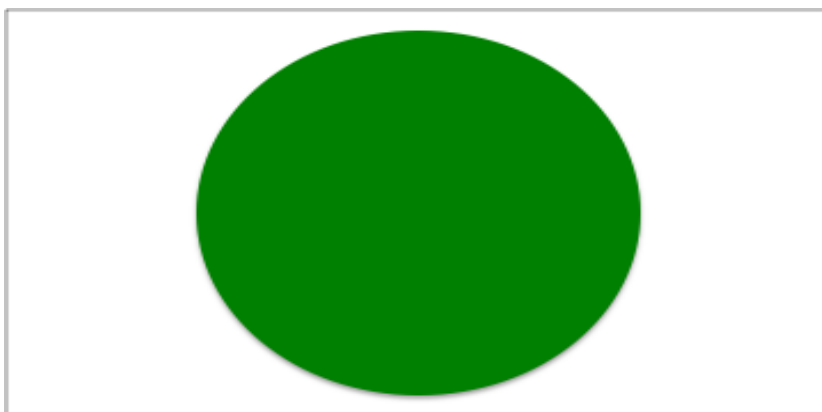
Motioner från Miljöpartiet

Motion	Föreslagen förändring av ägandet			Berörd form av ägande		
	Begränsning av privat ägande	Stärkt privat ägande	Neutral gentemot privat ägande	Företag	Institutioner/Infrastruktur	Personlig egendom/Fastigheter
Motion 2009/10:Fi7 av Mats Pertoft m.fl. (mp) med anledning av prop. 2009/10:121 Nyemission i SAS AB (publ)						
Motion 2009/10:U14 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) med anledning av skr. 2009/10:129 Att möta globala utmaningar – skrivelse om samstämmighet för utveckling						
Motion 2009/10:MJ431 av Tina Ehn m.fl. (mp) Utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel						
Motion 2009/10:C390 av Peter Eriksson m.fl. (mp) Social bostadspolitik för ett hållbart samhälle						
Motion 2009/10:Sk551 av Per Bolund och Kent Persson (mp, v) Uttagskatt på kooperativ vindkraft						
Motion 2009/10:N18 av Kent Persson m.fl. (v, s, mp) med anledning av prop. 2009/10:179 Förtydligande av uppdraget för Vattenfall AB (publ)						
Motion 2009/10:Kr5 av Leif Pagrotsky m.fl. (s, v, mp) med anledning av prop. 2009/10:55 En politik för det civila samhället						
Motion 2009/10:N3 av Tomas Eneroth m.fl. (s, v, mp) med anledning av skr. 2008/09:120 2009 års redogörelse för företag med statligt ägande						

Moderaterna

Företrädarna för Moderaterna står bakom 15 av de 50 studerade motionerna som berör ägande.

I nedanstående figur visas andelen motioner som syftar till att stärka, försvaga respektive är neutrala gentemot det privata ägandet. Fältet är helt mörkgrönt då samtliga motioner från Moderaterna verkar för stärkt äganderätt.

Flertalet av motionerna sätter dessutom fokus på betydelsen av ägande i sig. Lars Elindersson noterar exempelvis att syftet med en tidigare motion som han skrivit har varit att "lyfta fram frågan om det långsiktiga ägandets betydelse för en stabil kapitalförsörjning och goda förutsättningar för svenska företag att växa i Sverige."¹¹

Majoriteten av Moderaternas motioner berör ägande av företag. Personlig egendom och/eller fastigheter berörs av nära hälften av motionerna medan enbart två motioner fokuserar på institutioner och/eller infrastruktur.

På nästa sida visas en sammanställning av motionerna från moderata riksdagsledamöter.

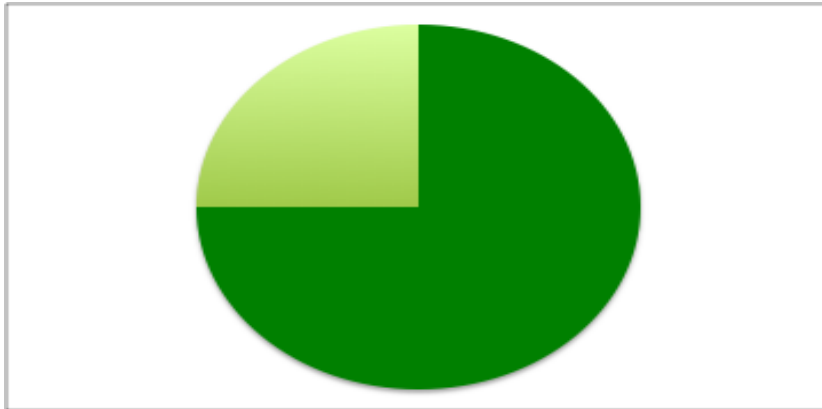
¹¹ Motion 2009/10:Sk230 av Lars Elinderson (m) En modern aktiebeskattning.

Motioner från Moderaterna

Motion	Föreslagen förändring av ägandet			Berörd form av ägande		
	Begränsning av privat ägande	Stärkt privat ägande	Neutral gentemot privat ägande	Företag	Institutioner/Infrastruktur	Personlig egendom/Fastigheter
Motion 2009/10:N232 av Finn Bengtsson och Jessica Polfjärd (m) Avveckling av statens ägande i SAS						
Motion 2009/10:C280 av Ulrika Karlsson i Uppsala (m) Utvecklad lagstiftning för ägarlägenheter						
Motion 2009/10:N366 av Finn Bengtsson och Lars Hjalmered (m) AB Svenska Spel						
Motion 2009/10:C350 av Marianne Watz och Marietta de Pourbaix-Lundin (m) Omvandling till ägarlägenheter						
Motion 2009/10:Fö245 av Sten Bergheden (m) Tandhygienister som egna företagare						
Motion 2009/10:Sk466 av Marie Weibull Kornias (m) Kupongskatt på aktier						
Motion 2009/10:C279 av Christian Holm (m) Ägarlägenheter						
Motion 2009/10:Sk375 av Margareta B Kjellin och Tomas Tobé (m) Uttagsbeskattning av andelsägda vindkraftverk						
Motion 2009/10:Fi202 av Mats Gerdau och Cecilia Widegren (m) Avknoppning av kommunal verksamhet						
Motion 2009/10:Fi248 av Jan R Andersson och Finn Bengtsson (m) Regelförenkling i offentlig sektor						
Motion 2009/10:So491 av Lisbeth Grönfeldt Bergman (m) Avveckling av det statliga ägandet i Apoteket AB						
Motion 2009/10:MJ394 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) Kommersiella intressen i allemansrätten						
Motion 2009/10:N268 av Andreas Norlén och Annicka Engblom (m) Straffrättsliga och andra åtgärder mot patentintrång						
Motion 2009/10:Sk230 av Lars Elinderson (m) En modern aktiebeskattning						
Motion 2009/10:Sk376 av Staffan Appelros (m) Ändringar i reglerna för beskattning av grön småskalig elenergi						

Kristdemokraterna

Företrädarna för Kristdemokraterna står bakom fyra av de 50 studerade motionerna. I nedanstående figur visas andelen motioner som syftar till att stärka det privata ägandet (mörkgrönt fält), försvaga privat ägande (rött fält) samt är neutrala gentemot privat ägande (ljusgrönt fält).

Tre av de fyra motionerna syftar till att stärka det privata ägandet medan den fjärde är neutral i frågan. Samtliga berör personlig egendom och/eller fastigheter.

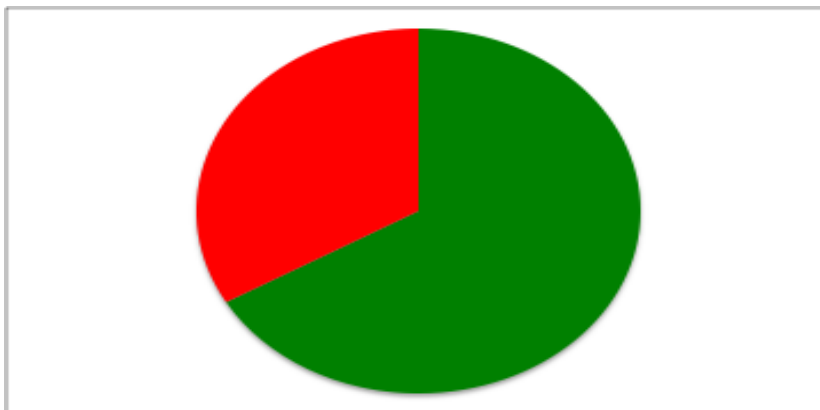
På nästa sida visas en sammanställning av motionerna från kristdemokratiska riksdagsledamöter.

Motioner från Kristdemokraterna

Motion	Föreslagen förändring av ägandet			Berörd form av ägande		
	Begränsning av privat ägande	Stärkt privat ägande	Neutralt gentemot privat ägande	Företag	Institutioner/Infrastruktur	Personlig egendom/Fastigheter
Motion 2009/10:Sk328 av Otto von Arnold (kd) Kulturmärkta näringsbyggnader						
Motion 2009/10: MJ217 av Else-Marie Lindgren (kd) Koppeltvång och hundkörkort						
47. Motion 2009/10:Sk362 av Stefan Attefall och Irene Oskarsson (kd) Utredning av taxeringssystemet						
Motion 2009/10:Sk463 av Jan Erik Ågren och Chatrine Pålsson Ahlgren (kd) Uttagsbeskattning av kooperativa vindkraftverk						

Folkpartiet

Företrädarna för Folkpartiet står bakom tre av de 50 studerade motionerna. I nedanstående figur visas andelen motioner som syftar till att stärka det privata ägandet (mörkgrönt fält), försvaga privat ägande (rött fält) samt är neutrala gentemot privat ägande (ljusgrönt fält).

Två av motionerna syftar till att stärka det privata ägandet medan den tredje syftar till att försvaga den privata äganderätten. Den senare motionen är skriven av riksdagsledamoten Gunnar Andrén och argumenterar för att staten bör förvärva och rusta upp egendom för representation:

”Enligt min mening har Sverige och dess regering ett mycket stort behov av att i Stockholms närhet ha och äga – och alltid kunna disponera – en i säkerhetsavseende lämplig, tämligen avskild, plats rustad för [representation]. [...] Jag avser Östanå slott eller egendom”¹²

Två av motionerna från Folkpartiet berör personlig egendom och/eller fastigheter medan ytterligare två berör ägande av företag.

På nästa sida visas en sammanställning av motionerna från folkpartistiska riksdagsledamöter.

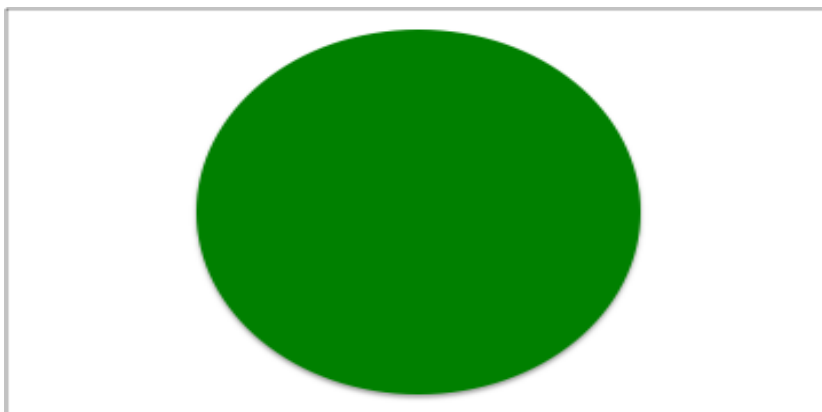
¹² Motion 2009/10:K361 av Gunnar Andrén (fp) Östanå.

Motioner från Folkpartiet

Motion	Föreslagen förändring av ägandet			Berörd form av ägande		
	Begrän- ning av privat ägande	Stärkt privat ägande	Neutralt gentemot privat ägande	Företag	Institutioner/ Infrastruktur	Personlig egendom/ Fastigheter
Motion 2009/10:K361 av Gunnar Andrén (fp) Östanå						
Motion 2009/10:U322 av Fredrik Malm och Erik Ullenhag (fp) "Kurdistan"						
Motion 2009/10:Sk245 av Karin Pilsäter m.fl. (fp)						

Centerpartiet

Företrädarna för Centerpartiet står bakom två av de 50 studerade motionerna. I nedanstående figur visas andelen motioner som syftar till att stärka, försvaga respektive är neutrala gentemot det privata ägandet. Fältet är helt mörkgrönt då båda motionerna verkar för stärkt äganderätt.

I en av motionerna skriver Staffan Danielsson och Annie Johansson att statlig inskränkning av bruk av jord och skog borde minska, eftersom grundregeln borde "vara att den som äger sin mark själv avgör hur den ska användas och brukas"¹³

De två motionerna täcker såväl företag som personlig egendom och/eller fastigheter samt institutioner och/eller fastigheter. På nästa sida visas en sammanställning av motionerna från centerpartistiska riksdagsledamöter.

¹³ Motion 2009/10:MJ235 av Staffan Danielsson och Annie Johansson (c) Liberalisering av skogsvårdslagen.

Motioner från Centerpartiet

Motion	Föreslagen förändring av ägandet			Berörd form av ägande		
	Begrän- ning av privat ägande	Stärkt privat ägande	Neutralt gentemot privat ägande	Företag	Institutioner/ Infrastruktur	Personlig egendom/ Fastig- heter
Motion 2009/10:Sk524 av Kenneth Johansson och Solveig Ternström (c) Vindkraften och konsumentkooperativa regler						
Motion 2009/10:MJ235 av Staffan Danielsson och Annie Johansson (c) Liberalisering av skogsvårdslagen						

Slutsatser

Socialdemokraterna visar sig vara det parti som mest aktivt driver ägarfrågor, tätt följda av Moderaterna. Tillsammans är de båda partierna inblandade i 31 av de 50 motionerna, varav tre har undertecknats med företrädare för andra partier.

Riksdagsledamöter från Vänsterpartiet och Miljöpartiet har skrivit nio respektive åtta av motionerna. Företrädare för Kristdemokraterna, Folkpartiet och Centern har bara skrivit fyra, tre respektive två motioner. Det låga antalet motioner från de tre borgerliga partierna förklaras delvis av att inga av deras motioner har undertecknats tillsammans med andra partier.

Generellt är de borgerliga Allianspartierna betydligt mer positivt inställda till privat ägande jämfört med oppositionspartierna. Samtliga motioner från Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna verkar antingen för stärkt privat äganderätt eller är neutrala i frågan.

Den enda borgerliga motion som verkar för försvagad äganderätt kommer från Gunnar Andrén. Den folkpartistiske riksdagsledamoten argumenterar för att staten bör förvärva och rusta upp ett slott för representation.

Inom framförallt Vänsterpartiet men även Socialdemokraterna finns istället en slagsida för motioner som verkar för försvagat privat ägande. Även inom dessa partier finns dock enskilda riksdagsledamöter som skrivit under motioner som verkar för stärkt privat ägande.

Miljöpartiet avviker från de övriga två oppositionspartierna då motionerna som undertecknats av miljöpartistiska ledamöter är jämnt fördelade mellan att verka för stärkt respektive försvagat privat ägande.

En fråga som dyker upp i motioner från många olika partier berör ägande av vindkraft. Företrädare för partier över blockgränserna tycks vara överens om att skattereglerna bör utformas annorlunda för att uppmuntra gemensamt ägande av vindkraftverk.

De studerade motionerna fokuserar framförallt på ägande av företag samt personlig egendom och fastigheter. Ett mindre antal motioner behandlar ägande av institutioner och infrastruktur.

Överlag visar denna granskning att Allianspartierna för en mera enhetlig ägarpolitik jämfört med oppositionspartierna. Miljöpartiet intar en position som kan sägas ligga mellan de borgerliga partiernas inställning att stärka äganderätten och Socialdemokraterna och Vänsterpartiets politik, som i huvudsak bygger på försvagad privat äganderätt.

Referenser

Källan till samtliga berörda motioner är Sveriges Riksdag.

North, Douglas (1981). "Structure and Change in Economic History". W.W. Norton & Company.